

รายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของ
พระราชกำหนดภาษีการเดินทางออกนอกราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๖๖

ส่วนที่ ๑
ข้อมูลเบื้องต้น

๑. หน่วยงานผู้รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ กรมสรรพากร
๒. หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย กรมสรรพากร
๓. ผู้รักษาการตามกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
๔. เหตุแห่งการประเมินผลสัมฤทธิ์ (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)
 - ☒ ครบรอบระยะเวลาที่กำหนด
 - ☐ ได้รับหนังสือร้องเรียนหรือข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้องในเรื่อง (ระบุเรื่องที่ได้รับ การร้องเรียนหรือมีข้อเสนอแนะ).....
 - ☐ ได้รับข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการพัฒนากฎหมายในเรื่อง (ระบุเรื่องที่ได้รับ การเสนอแนะให้ประเมิน).....
 - ☐ อื่น ๆ คือ.....
๕. วันที่มีเหตุแห่งการประเมินผลสัมฤทธิ์ ๑ มกราคม ๒๕๖๖ โดยประเมินผลที่เกิดจากการบังคับใช้ กฎหมายตั้งแต่วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๖ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕
๖. รายชื่อกฎหมายที่เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลสัมฤทธิ์ในรายงานฉบับนี้
 - ๖.๑ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖) ออกตามความในพระราชกำหนดภาษีการเดินทางออก นอกราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๖๖ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๖
 - ๖.๒ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๗) ออกตามความในพระราชกำหนดภาษีการเดินทางออก นอกราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๖๖ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๗
 - ๖.๓ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๙) ออกตามความในพระราชกำหนดภาษีการเดินทางออก นอกราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๖๖ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๙
 - ๖.๔ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๖๙) ออกตามความในพระราชกำหนดภาษีการเดินทางออก นอกราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๖๖ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๙
 - ๖.๕ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๖๙) ออกตามความในพระราชกำหนดภาษีการเดินทางออก นอกราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๖๖ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๙
 - ๖.๖ ประกาศกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชกำหนดภาษี การเดินทางออกนอกราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๖๖ ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๖
 - ๖.๗ ประกาศกระทรวงการคลัง ว่าด้วยภาษีการเดินทางออกนอกราชอาณาจักร เรื่อง กำหนดให้ ส่วนราชการหรือบุคคลอื่นเรียกเก็บภาษีการเดินทางออกนอกราชอาณาจักร เพื่อกรมสรรพากร ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๖
 - ๖.๘ ประกาศอธิบดีกรมสรรพากร ว่าด้วยภาษีการเดินทางออกนอกราชอาณาจักร เรื่อง กำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการเสียภาษีการเดินทางออกนอกราชอาณาจักร ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

๗. รายชื่อกฎที่ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นการเฉพาะ (ประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นรายฉบับตามแบบรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎ)
ไม่มี

ส่วนที่ ๒

การวิเคราะห์ความจำเป็นและผลกระทบของกฎหมาย

๘. กฎหมายนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาใด

พระราชกำหนดภาษีการเดินทางออกนอกราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๒๖ มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันมิให้มีการนำเงินตราต่างประเทศออกนอกราชอาณาจักรเกินสมควร เพื่อรักษาดุลการชำระเงินของประเทศ และช่วยบรรเทาปัญหาการขาดดุลบัญชีสะพัด นอกจากนี้ยังเป็นการจัดเก็บภาษีเพื่อเป็นรายได้แผ่นดินด้วย

๙. มาตรการสำคัญที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายนี้ คือ

การจัดเก็บภาษีจากผู้ที่มีสัญชาติไทยและคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรซึ่งเดินทางออกนอกราชอาณาจักร โดยให้เสียภาษีทุกครั้งเดินทางออกนอกราชอาณาจักร

๑๐. กฎหมายนี้มีบทบัญญัติกำหนดให้ประชาชนต้องกระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างไรอย่างหนึ่งหรือไม่ อย่างไร

พระราชกำหนดภาษีการเดินทางออกนอกราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๒๖ มีบทบัญญัติกำหนดให้ประชาชนผู้ที่มีสัญชาติไทยและคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรซึ่งเดินทางออกนอกราชอาณาจักรจะต้องดำเนินการเสียภาษีเมื่อเดินทางออกนอกราชอาณาจักร

๑๑. กฎหมายนี้ยังมีความจำเป็นและสอดคล้องกับสภาพการณ์ พัฒนาการของเทคโนโลยี และวิถีชีวิตของประชาชนหรือไม่ เพียงใด

พระราชกำหนดภาษีการเดินทางออกนอกราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๒๖ ได้ถูกตราขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันมิให้คนไทยนำเงินตราต่างประเทศออกนอกราชอาณาจักรเกินสมควร ซึ่งช่วยบรรเทาปัญหาการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด รักษาดุลการชำระเงินของประเทศ และเป็นการหารายได้ให้แก่รัฐบาล และต่อมาได้มีการยกเว้นการจัดเก็บภาษีเดินทางออกนอกราชอาณาจักร ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๓๔) ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๓๔ เนื่องจากสถานการณ์เศรษฐกิจของประเทศดีขึ้นตามลำดับ ประกอบกับปัจจุบันเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในด้านต่างประเทศยังมีความเข้มแข็งโดยเงินสำรองระหว่างประเทศอยู่ในระดับสูงและดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลต่อเนื่องตามการฟื้นตัวของภาคการท่องเที่ยว ทั้งนี้ ในช่วงไตรมาสที่ ๑ ของปี ๒๕๖๖ ไทยเกินดุลบัญชีเดินสะพัดคิดเป็นร้อยละ ๓.๑ ต่อ GDP และมีสัดส่วนเงินสำรองระหว่างประเทศต่อหนี้ระยะสั้นปรับเพิ่มขึ้นอยู่ที่ ๒.๘ เท่า ซึ่งเพียงพอต่อการรับความเสี่ยงด้านต่างประเทศ

ในปี ๒๕๕๕ - ๒๕๖๕ พบว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการดึงดูดเงินตราต่างประเทศจากนักท่องเที่ยวต่างประเทศเข้ามาพัฒนาเศรษฐกิจไทย โดยอัตราการเติบโตของรายได้จากการท่องเที่ยวไทยของนักท่องเที่ยวต่างประเทศในปี ๒๕๕๕ - ๒๕๖๕ เฉลี่ยต่อปีซึ่งอยู่ที่ร้อยละ ๑๖

/ สูงกว่า ...

สูงกว่าอัตราการเติบโตของรายจ่ายท่องเที่ยวต่างประเทศของคนไทยในช่วงเวลาเดียวกันซึ่งอยู่ที่ร้อยละ ๑๐ อันส่งผลให้ดุลบริการท่องเที่ยวต่อ GDP เกินดุลค่อนข้างสูง โดยเฉลี่ยต่อปีอยู่ที่ร้อยละ ๙ ประกอบกับดุลการค้าของไทยไม่ได้ขาดดุลต่อเนื่องเป็นเวลานาน ดุลบัญชีเดินสะพัดต่อ GDP จึงเกินดุลสูง โดยเฉลี่ยต่อปีอยู่ที่ร้อยละ ๓.๔

ปี	รายรับจาก การ ท่องเที่ยว (ล้านบาท)	อัตราการ เติบโต (ร้อยละ)	รายจ่ายจาก การ ท่องเที่ยว (ล้านบาท)	อัตรา การเติบโต (ร้อยละ)	ดุลบริการ ท่องเที่ยว ต่อ GDP (ร้อยละ)	ดุลบัญชี เดินสะพัด ต่อ GDP (ร้อยละ)
๒๕๕๕	๙๕๑,๗๒๙		๑๙๔,๐๐๓		๙	- ๑.๒
๒๕๕๖	๑,๑๖๑,๘๑๔	๒๒	๑๙๙,๐๗๔	๓	๑๑	- ๒
๒๕๕๗	๑,๑๓๒,๑๗๔	- ๓	๒๒๙,๕๙๒	๑๕	๑๐	๒.๙
๒๕๕๘	๑,๔๑๐,๖๖๒	๒๕	๒๖๔,๐๓๐	๑๕	๑๒	๖.๙
๒๕๕๙	๑,๕๘๑,๖๙๐	๑๒	๓๒๐,๑๙๔	๒๑	๑๓	๑๐.๕
๒๕๖๐	๑,๗๗๕,๑๙๔	๑๒	๓๕๖,๑๓๖	๑๑	๑๔	๙.๖
๒๕๖๑	๑,๘๑๙,๗๕๘	๓	๓๘๙,๗๘๘	๙	๑๓	๕.๖
๒๕๖๒	๑,๘๕๔,๓๙๐	๒	๓๘๓,๘๙๓	- ๒	๑๓	๗.๐
๒๕๖๓	๔๑๕,๘๒๕	- ๗๘	๑๓๖,๗๐๔	- ๖๔	๓	๔.๒
๒๕๖๔	๑๖๔,๔๙๙	- ๖๐	๑๑๑,๑๒๕	- ๑๙	๑	- ๒.๖
๒๕๖๕	๕๒๗,๕๙๐	๒๒๑	๒๓๕,๔๖๔	๑๑๒	๓	- ๓.๕
เฉลี่ยต่อปี		๑๖		๑๐	๙	๓.๔

ที่มา : ดุลการค้าเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย

ปัจจุบันระบบการจัดเก็บค่าธรรมเนียมรวมกับตัวโดยสารสายการบินต่าง ๆ ไม่รองรับกรณีการระบุสัญชาติของผู้โดยสารเนื่องจากขัดต่อกฎหมาย General Data Protection Regulation (GDPR) ซึ่งบังคับใช้ในกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป และประเด็นสัญชาติเป็นประเด็นอ่อนไหวต่อคนบางสัญชาติซึ่งอาจส่งผลต่อการให้บริการของพนักงานสายการบิน

๑๒. ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากการมีกฎหมายนี้ คือ

ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากกฎหมายฉบับนี้ คือการนำรายได้จากการจัดเก็บภาษีการเดินทางออกนอกราชอาณาจักรหรือเฉลี่ยต่อปีประมาณ ๔๓๐ ล้านบาท หรือมีสัดส่วนเฉลี่ยต่อปีประมาณ ๐.๔๓ ของผลจัดเก็บภาษีรวมไปใช้พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

/ ปีงบประมาณ ...

ปีงบประมาณ	ผลการจัดเก็บภาษี การเดินทางฯ (ล้านบาท)	อัตราการเติบโตรายปี (ร้อยละ)	ร้อยละต่อผลจัดเก็บ รวม (ร้อยละ)
๒๕๒๖	-	-	-
๒๕๒๗	๓๕๒.๙๒	-	๐.๕๖
๒๕๒๘	๔๒๓.๕๑	๒๐.๐๐	๐.๖๓
๒๕๒๙	๓๓๙.๔๘	๑๙.๘๔	๐.๕๒
๒๕๓๐	๓๖๙.๕๕	๘.๘๖	๐.๕๐
๒๕๓๑	๔๒๗.๙๔	๑๕.๘๐	๐.๔๒
๒๕๓๒	๔๗๑.๓๖	๑๐.๑๕	๐.๓๕
๒๕๓๓	๕๕๓.๗๓	๑๗.๔๗	๐.๒๙
๒๕๓๔	๔๘๘.๒๓	๑๐.๐๒	๐.๒๑
เฉลี่ยต่อปี	๔๒๙.๕๙	-	๐.๔๓

ที่มา : รายงานประจำปีกรมสรรพากร ปี ๒๕๒๖ – ๒๕๓๔

ทั้งนี้ ตามมาตรา ๘ แห่งพระราชกำหนดภาษีการเดินทางออกนอกราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๒๖ กำหนดให้ผู้เดินทางมีหน้าที่เสียภาษีทุกครั้งที่เดินทางออกนอกราชอาณาจักรตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ไม่เกินครั้งละห้าพันบาท ซึ่งกฎกระทรวง (พ.ศ.๒๕๒๖) ออกตามความในพระราชกำหนดภาษีการเดินทางออกนอกราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๒๖ ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๖ กำหนดอัตราภาษีการเดินทางโดยทางอากาศ ครั้งละ ๑,๐๐๐ บาท และโดยทางบกและน้ำ ครั้งละ ๕๐๐ บาท ซึ่งต่อมาได้มีการออกกฎกระทรวงยกเลิกการจัดเก็บภาษีการเดินทางทั้งหมดเมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๓๔

๑๓. กฎหมายนี้ก่อให้เกิดผลดังต่อไปนี้หรือไม่ อย่างไร

- เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน

อาจก่อให้เกิดอุปสรรคบ้างในการเดินทางออกนอกราชอาณาจักร สำหรับผู้เดินทางที่ไม่สามารถซื้อบัตรภาษีพร้อมกันกับการซื้อตั๋วโดยสาร หรือได้ชำระภาษีไว้แล้ว แต่บัตรภาษีสูญหาย ซึ่งผู้เดินทางจะต้องดำเนินการชำระภาษีต่อเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ สถานที่ที่กำหนด เช่น ท่าอากาศยาน ท่าเรือ สถานีรถไฟ

- มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ หรือผลกระทบอื่นที่สำคัญ

เมื่อมีการจัดเก็บภาษีการเดินทางออกนอกราชอาณาจักร ระหว่างปี ๒๕๒๖ - ๒๕๓๔ พบว่า สถิติคนไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวยังต่างประเทศมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากมีรายได้สูงขึ้น และมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น (อัตราการเติบโตของ GDP ในช่วงปี ๒๕๒๖ – ๒๕๓๔ เฉลี่ยต่อปีอยู่ที่ อัตราร้อยละ ๘.๕) โดยรายจ่ายจากการท่องเที่ยวต่างประเทศของคนไทยมีอัตราการเติบโตในปี ๒๕๒๖ ร้อยละ ๒๘.๔ เพิ่มขึ้นเป็นอัตราการเติบโตในปี ๒๕๓๔ อยู่ที่ร้อยละ ๔๗.๙ โดยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญตามปัจจัยอัตราการเติบโตของเศรษฐกิจไทย (GDP) ดังนั้น การจัดเก็บภาษีการเดินทางออกนอกราชอาณาจักรจึงไม่สามารถชะลอการนำเงินตราต่างประเทศออกนอกราชอาณาจักรของคนไทยได้มาก ดุลบริการท่องเที่ยวต่อ GDP จึงเกินดุลเฉลี่ยเพียงเล็กน้อย

/ ร้อยละ ...

ร้อยละ ๒.๙ ต่อปี และเมื่อรวมการขาดดุลการค้าของไทยซึ่งสูงและขาดดุลอย่างต่อเนื่อง ดุลบัญชีเดินสะพัดต่อ GDP จึงขาดดุลสูง โดยเฉลี่ยต่อปีอยู่ที่อัตราร้อยละ ๔.๒

ปี	รายรับจาก การท่องเที่ยว (ล้านบาท)	อัตรา การ เติบโต (ร้อยละ)	รายจ่าย จากการ ท่องเที่ยว (ล้านบาท)	อัตรา การ เติบโต (ร้อยละ)	ดุลบริการ ท่องเที่ยว ต่อ GDP (ร้อยละ)	ดุลบัญชี เดินสะพัด ต่อ GDP (ร้อยละ)	GDP (ร้อยละ)
๒๕๒๖	๒๕,๐๕๐	๔.๙	๗,๘๙๖	๒๘.๔	๑.๕๙	- ๗.๒	๕.๖
๒๕๒๗	๒๗,๓๑๗	๙.๐	๗,๒๙๐	- ๗.๗	๑.๗๖	- ๕	๕.๘
๒๕๒๘	๓๑,๗๖๘	๑๖.๓	๗,๖๒๒	๔.๖	๒.๐๓	- ๓.๙	๔.๖
๒๕๒๙	๓๗,๓๒๑	๑๗.๕	๗,๗๙๙	๒.๓	๒.๓๕	๐.๗	๕.๕
๒๕๓๐	๕๐,๐๒๔	๓๔.๐	๙,๙๐๒	๒๗.๐	๒.๙๑	- ๐.๖	๙.๕
๒๕๓๑	๗๘,๘๕๙	๕๗.๖	๑๕,๒๐๙	๕๓.๖	๔.๐๘	- ๒.๔	๑๓.๓
๒๕๓๒	๙๖,๓๘๕	๒๒.๒	๑๙,๒๙๓	๒๖.๙	๔.๔๑	- ๓.๓	๑๒.๒
๒๕๓๓	๑๑๐,๗๕๒	๑๔.๗	๒๑,๘๒๒	๑๓.๑	๔.๕๖	- ๘.๓	๑๑.๒
๒๕๓๔	๑๐๐,๐๐๔	-๙.๖	๓๒,๒๗๘	๔๗.๙	๓.๒๑	- ๗.๕	๘.๖
เฉลี่ยต่อปี		๑๘.๕		๒๑.๕	๒.๙๐	- ๔.๒	๘.๕

ที่มา รายงานประจำปีการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปี ๒๕๒๕ - ๒๕๓๔ และเครื่องชี้วัดเศรษฐกิจมหภาค ธนาคารแห่งประเทศไทย

๑๔. มีสถิติการดำเนินคดีและการลงโทษตามกฎหมาย หรือสถิติการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

ไม่มี

๑๕. มีปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายนี้หรือไม่ อย่างไร

๑๕.๑ มีปัญหาการนำบัตรภาษีเดินทางมาหมุนเวียนใช้ซ้ำ อันก่อให้เกิดความสูญเสียทรัพยากรของรัฐในการควบคุม

๑๕.๒ ก่อให้เกิดความไม่สะดวกแก่ผู้เดินทางในการชำระภาษีและการเก็บรักษาบัตรภาษี และก่อให้เกิดต้นทุนแก่ผู้ประกอบการขนส่งในการยื่นแบบแจ้งรายการประกอบการขนส่ง การยื่นคำขอรับบัตรภาษี การจัดทำบัญชีรับจ่ายบัตรภาษี การเก็บรักษาบัตรภาษี และการยื่นแบบแสดงรายการนำส่งภาษี โดยมีระยะเวลาและความถี่มากกว่าภาษีอื่น ๆ แต่มีจำนวนเงินภาษีน้อยกว่าภาษีอื่น ๆ มาก

ส่วนที่ ๓

การตรวจสอบเนื้อหาของกฎหมาย

๑๖. กฎหมายนี้มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายอื่นหรือไม่ อย่างไร

กฎหมายฉบับนี้มีความใกล้เคียงกับกฎหมาย ๒ ฉบับ กล่าวคือ มาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๙๗ ซึ่งมีสาระสำคัญที่ให้เจ้าของหรือผู้ดำเนินการสนามบินซึ่งให้บริการแก่

สาธารณะซึ่งเรียกเก็บเงินค่าบริการ ค่าภาระ หรือเงินตอบแทนอื่นได้ และมาตรา ๓๙ แห่งพระราชกำหนดการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งมีสาระสำคัญที่ให้สำนักงานการบินพลเรือนมีอำนาจเก็บค่าธรรมเนียมกำกับกับการบินพลเรือน เช่น ค่าธรรมเนียมการเข้าหรือออกนอกประเทศที่เรียกเก็บจากผู้ดำเนินการเดินอากาศ โดยให้เป็นรายได้ของสำนักงานการบินพลเรือน อันเป็นลักษณะค่าใช้จ่ายบริการสนามบิน ซึ่งแตกต่างจากกรณีของภาษีการเดินทางออกนอกราชอาณาจักรที่เรียกเก็บจากผู้เดินทางออกนอกราชอาณาจักร และให้เงินภาษีดังกล่าวตกเป็นงบประมาณของแผ่นดิน แต่ไม่ได้มีลักษณะซ้ำซ้อนกันแต่อย่างใด

๑๗. มีการฟ้องคดีต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครอง หรือการร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเกี่ยวกับกฎหมายนี้ที่เรื่องและในประเด็นใด
ไม่มี

๑๘. การใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ และโทษอาญาในกฎหมายนี้ (ถ้ามี) ยังมีความเหมาะสมอยู่หรือไม่ อย่างไร

พระราชกำหนดภาษีการเดินทางออกนอกราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๖๖ มีบทบัญญัติเกี่ยวกับโทษทางอาญาได้แก่

๑๘.๑ มาตรา ๑๙ ผู้ใดแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ ให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จ ตอบคำถามด้วยถ้อยคำอันเป็นเท็จ นำพยานหลักฐานเท็จมาแสดงหรือกระทำการใด ๆ เพื่อหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียภาษี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๑๘.๒ มาตรา ๒๐ ผู้ใด

(๑) ไม่อำนวยความสะดวก ขัดขวางหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของอธิบดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติการตามมาตรา ๕

(๒) ไม่ชำระภาษีตามมาตรา ๘ หรือในกรณีเป็นบุคคลอื่นที่รัฐมนตรีประกาศตามมาตรา ๔ ไม่ปฏิบัติตามประกาศที่อธิบดีกำหนดตามมาตรา ๑๗

(๓) โดยไม่มีเหตุอันสมควรไม่ปฏิบัติตามหมายเรียกหรือคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือไม่ยอมตอบคำถามของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๓

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

สำหรับโทษอาญาดังกล่าว มีขึ้นเพื่อป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษี ทั้งการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ การขัดขวางหรือไม่ปฏิบัติตามหมายเรียกหรือคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ และการไม่ชำระภาษีการเดินทางออกนอกราชอาณาจักร เป็นมาตรการที่มีความจำเป็นเพื่อให้กฎหมายดังกล่าวสามารถนำมาบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ดี อาจมีการพิจารณาโทษและบทลงโทษเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันได้

ส่วนที่ ๔

ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

๑๙. การรับฟังความคิดเห็น

☒ ได้รับฟังความคิดเห็นโดยถูกต้องตามข้อ ๕ และข้อ ๖ ของแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายแล้ว

☒ ได้รับฟังความคิดเห็นโดยวิธีอื่นนอกจากผ่านระบบกลาง (หากมี โดยระบุทุกวิธี)

กรมสรรพากรได้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องโดยผ่านเว็บไซต์ระบบกลางทางกฎหมาย (www.law.go.th) และเว็บไซต์ของกรมสรรพากร (www.rd.go.th) ระหว่างวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ถึงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๖ รวมทั้งได้มีหนังสือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมแสดงความคิดเห็นในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

ผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นเกี่ยวกับกฎหมายนี้หรือผลกระทบของกฎหมายนี้อย่างไร

กรมสรรพากรได้กำหนดระยะเวลาการรับฟังความคิดเห็นเพื่อประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ พระราชกำหนดภาษีการเดินทางออกนอกราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๖๖ ตั้งแต่วันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ถึงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ผ่านระบบกลางทางกฎหมาย (<http://www.law.go.th>) และเว็บไซต์ของกรมสรรพากร (<http://www.rd.go.th>) โดยได้ประสานกับหน่วยงานสำคัญที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมศุลกากร กรมบัญชีกลาง กรมท่าอากาศยาน กรมเจ้าท่า สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ การรถไฟแห่งประเทศไทย บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) บริษัท ขนส่ง จำกัด เพื่อขอความร่วมมือในการแสดงความคิดเห็นผ่านช่องทางดังกล่าว

ทั้งนี้ มีผู้แสดงความคิดเห็นผ่านช่องทางที่กำหนดรวมเป็นจำนวน ๖,๖๒๑ ราย แบ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐ ๑๕๔ ราย หน่วยงานเอกชน ๑๙๕ ราย ประชาชนทั่วไป ๖,๒๗๑ ราย และไม่ระบุ ๑ ราย โดยสรุปความคิดเห็นในแต่ละประเด็นได้ ดังนี้

๑. ท่านคิดว่าอัตราภาษี ตามพระราชกำหนดนี้มีความเหมาะสมหรือไม่

การรับฟังความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าว มีผู้แสดงความคิดเห็นรวม ๖,๖๒๑ ราย โดยเห็นว่าอัตราภาษีตามพระราชกำหนดนี้มีความเหมาะสม จำนวน ๑๕๗ ราย ไม่เหมาะสม จำนวน ๖,๔๕๗ ราย และไม่ระบุ จำนวน ๗ ราย โดยมีตัวอย่างความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

- อัตราภาษีต่ำไปและเก็บในอัตราคงที่เท่ากันโดยไม่คำนึงถึงระยะเวลาการอยู่นอกราชอาณาจักร ซึ่งเป็นการไม่ยุติธรรม อีกทั้งยังไม่อาจป้องกันการนำเงินตราออกนอกประเทศได้ และการเดินทางทางอากาศมีอัตราที่ต่างกับการเดินทางแบบอื่น ซึ่งอาจมีผลกับข้อตกลงการเดินทางระหว่างประเทศ เช่น Air Service Agreement กับประเทศต่างๆ ได้

- อัตราภาษีค่อนข้างสูง ซึ่งเป็นการเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะการเดินทางเป็นครอบครัวที่มีสมาชิกหลายคน และจะเป็นการลดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการ

- ควรมีอัตราภาษีอัตราเดียว เนื่องจากราคาค่าเดินทางแต่ละวิธีในปัจจุบันไม่ต่างกัน และควรลดอัตราภาษีลงครึ่งหนึ่ง หรือจัดเก็บภาษีทางอากาศครั้งละไม่เกิน ๕๐๐ บาท ทางเรือและทางบกครั้งละไม่เกิน ๑๐๐ บาท หรือครึ่งหนึ่งของภาษี/ค่าธรรมเนียมเหยียบแผ่นดินที่เรียกเก็บชาวต่างชาติที่เดินทางเข้าประเทศไทย

- ควรมีอัตราภาษีหลายอัตรา โดยอาจกำหนดหรือจำแนกหรือคำนึงถึง อายุของผู้เดินทาง รายได้ขั้นต่ำหรือรายได้โดยเฉลี่ยต่อหัวของประชากร ความถี่และประเภทของการเดินทาง เช่น เดินทางเพื่อท่องเที่ยว ติดต่อบุคคล หากเดินทางไม่เกินปีละครั้งให้ได้รับการยกเว้นภาษี ความนิยมในการเดินทางไปยังประเทศปลายทาง จำนวนวันที่อยู่นอกราชอาณาจักร อัตราร้อยละของค่าโดยสาร และกำหนดอัตราขั้นต่ำไว้ และจำนวนเงินที่นำออกนอกราชอาณาจักรโดยกำหนดอัตราขั้นต่ำไว้ เป็นต้น

/ ๒. ท่านคิดว่า ...

๒. ท่านคิดว่ากระบวนการการชำระภาษี หรือเสียภาษีการเดินทางออกราชอาณาจักร มีความเหมาะสมหรือไม่

การรับฟังความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าว มีผู้แสดงความคิดเห็นรวม ๖,๖๒๑ ราย โดยเห็นว่า กระบวนการการชำระภาษี หรือเสียภาษีการเดินทางออกราชอาณาจักร มีความเหมาะสม จำนวน ๒๒๒ ราย ไม่เหมาะสม จำนวน ๖,๓๙๙ ราย และไม่ระบุ จำนวน ๘ ราย โดยมีตัวอย่างความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

- เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีได้มีการพัฒนาไปมาก แต่การเก็บภาษีตามกฎหมายฉบับนี้ยังมีความล้าสมัย จึงควรเพิ่มช่องทางการชำระภาษีโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือในกรณีที่ไม่สามารถชำระภาษีต่อผู้ประกอบการขนส่งได้ ควรเพิ่มช่องทางให้สามารถชำระภาษีที่หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องได้

- ควรมีการเชื่อมโยงฐานข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ผู้ประกอบการขนส่ง, สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง, ธนาคารพาณิชย์) ซึ่งสามารถใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลที่ได้จากหน่วยงานดังกล่าว และยังสามารถบันทึกข้อมูลการเดินทางของผู้เสียภาษีทำให้สามารถเก็บภาษีได้ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

- การออกบัตรภาษีการเดินทางเป็นวิธีการที่ล้าสมัย และสร้างภาระให้กับผู้ประกอบการขนส่ง ในการนำส่งบัตรภาษีให้แก่กรมสรรพากร เพราะหากบัตรภาษีสูญหายก็จะมีผลต่อการเสียภาษี นอกจากนี้ บัตรภาษีการเดินทางอาจปลอมแปลงได้ง่ายทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากการจัดเก็บภาษีได้ อีกทั้งบัตรภาษีการเดินทางสามารถใช้ได้ภายใน ๓ เดือน นับแต่วันที่ชำระภาษีการเดินทาง ซึ่งผู้ประกอบการขนส่งส่วนใหญ่จะมีโปรโมชั่นโดยออกตั๋วโดยสารเกินกว่า ๓ เดือน

- การให้ผู้ประกอบการขนส่งต้องนำส่งภาษีการเดินทางให้แก่กรมสรรพากร เป็นการเพิ่มภาระให้กับผู้ประกอบการขนส่ง ซึ่งมีหน้าที่ต้องจัดทำบัญชีรับจ่ายคงเหลือเป็นรายวันและนำส่งเงินภาษี ๓ ครั้งต่อเดือน นอกเหนือจากภาระที่ผู้ประกอบการต้องยื่นเสียภาษีต่อกรมสรรพากรอีกหลายประเภท

- การชำระภาษีการเดินทาง ควรรวมภาษีที่ต้องชำระไปพร้อมกับการซื้อตั๋วเดินทาง โดยไม่จำเป็นต้องออกบัตรภาษีเดินทาง ทั้งนี้ เพื่อจะได้ลดภาระของทั้งผู้ประกอบการขนส่งและผู้มีหน้าที่เสียภาษี

- การเสียภาษีการเดินทางเป็นการเพิ่มภาระให้กับผู้เสียภาษีที่มีรายได้น้อยถึงปานกลาง จึงควรเก็บภาษีจากผู้มีรายได้มาก หรือพิจารณาเก็บภาษีจากจำนวนครั้งในการเดินทาง หรือพิจารณาจากวัตถุประสงค์ในการเดินทาง หรือเก็บภาษีตามสัดส่วนของจำนวนเงินตราต่างประเทศที่นำออกนอกราชอาณาจักร หรือการใช้จ่ายในต่างประเทศ

๓. ท่านคิดว่าบทบัญญัติเกี่ยวกับหน้าที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีการเดินทาง ตามพระราชกำหนดนี้ มีความเหมาะสมหรือไม่

การรับฟังความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าว มีผู้แสดงความคิดเห็นรวม ๖,๖๒๑ ราย โดยเห็นว่า บทบัญญัติเกี่ยวกับหน้าที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีการเดินทาง ตามพระราชกำหนดนี้ มีความเหมาะสม จำนวน ๒๒๒ ราย ไม่เหมาะสม จำนวน ๖,๓๙๙ ราย และไม่ระบุ จำนวน ๑๐ ราย โดยมีตัวอย่างความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

- ควรเก็บภาษีจากทุกคนที่เดินทางโดยอากาศยานออกจากประเทศไทย โดยไม่ต้องยกเว้น เช่น นักท่องเที่ยว เพราะมีการใช้ทรัพยากรในประเทศ ไม่ควรเลือกปฏิบัติ

- ควรเก็บภาษีจากข้าราชการเช่นเดียวกับภาคเอกชน

/ - ไม่ควร ...

- ไม่ควรมีการยกเว้นภาษีสำหรับพระภิกษุ และผู้ที่เดินทางไปประกอบพิธีฮัจย์ โดยไม่ควรมีเรื่องศาสนาเกี่ยวข้องกับภาษี

- ควรยกเว้นภาษีสำหรับผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับการเดินทาง เช่น บล็อกเกอร์ สื่อต่าง ๆ นักศึกษานักกีฬาทีมชาติ ที่เดินทางไปแข่งขันในฐานะตัวแทนประเทศไทย และข้าราชการพลเรือน ตำรวจ ทหาร และการเมือง ที่เดินทางไปปฏิบัติราชการในต่างประเทศ เช่น การประชุม การเจรจาการค้า

- ควรเก็บภาษีจากผู้เดินทางด้วยเครื่องบินส่วนตัว เนื่องจากคนกลุ่มนั้นจะมีรายได้สูง

- หากเป็นผู้เสียภาษีเงินได้อยู่แล้ว ไม่ควรต้องเสียภาษีเดินทางออกนอกประเทศอีก หากจะมีการเก็บภาษี ควรเก็บภาษีจากผู้เดินทางออกนอกประเทศเป็นเวลานาน มากกว่า ๑๕ – ๓๐ วัน และหรือจำนวนบ่อยครั้ง จะเหมาะสมกว่า

- ในการเก็บภาษีดังกล่าว ควรคำนึงถึงผู้ประกอบการสายการบินราคาถูก (Low-cost airlines) ซึ่งถือเป็นผู้มีส่วนได้เสียสำคัญด้วย เนื่องจากเป็นกลุ่มลูกค้าที่อ่อนไหวต่อราคา (Price sensitive)

๔. ท่านคิดว่ากระบวนการขอคืนภาษี และการยื่นอุทธรณ์ ตามพระราชกำหนดนี้ มีความเหมาะสมหรือไม่

การรับฟังความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าว มีผู้แสดงความคิดเห็นรวม ๖,๖๒๑ ราย โดยเห็นว่ากระบวนการขอคืนภาษี และการยื่นอุทธรณ์ ตามพระราชกำหนดนี้ มีความเหมาะสม จำนวน ๗๐๕ ราย ไม่เหมาะสม จำนวน ๕,๘๙๖ ราย และไม่ระบุ จำนวน ๒๐ ราย โดยมีตัวอย่างความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

- การเก็บภาษีลักษณะเช่นนี้ เป็นภาระหน้าที่และมีอัตราโทษที่สูง โดยในกระบวนการขอคืน หรือในชั้นอุทธรณ์ ผู้รับผิดชอบควรจัดให้มีระบบขั้นตอนที่ง่ายต่อการเข้าถึง ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ไม่ซับซ้อนยุ่งยาก และดำเนินการได้ด้วยตนเองทั้งช่องทางออนไลน์ และออฟไลน์

- การขอคืนภาษี หากมีการยกเลิกการเดินทางต้องมานั่งขอคืนอีก ไม่มีความคล่องตัว

- เนื่องจากการกำหนดให้บัตรภาษีการเดินทางมีอายุการใช้งาน ๓ เดือนนับจากวันที่ได้ชำระภาษีการเดินทางและหากผู้เสียภาษีไม่ได้เดินทางจะต้องขอคืนภาษีภายใน ๑๘๐ วันนับแต่วันที่ชำระภาษีนั้น ไม่สอดคล้องกับปัจจุบันที่สามารถจองตั๋วล่วงหน้าได้นานเกินกว่า ๑๘๐ วัน ดังนั้น จึงควรกำหนดให้ขอคืนภาษีได้ภายหลังจากมีการยกเลิกการจองตั๋วหรือยกเลิกการเดินทาง

- ใช้ระยะเวลาในการคืนนานเกินไป

- ควรทำให้ง่ายต่อการขอคืนเพราะรวมอยู่ในค่าบัตรโดยสารอยู่แล้วไม่ควรมีขั้นตอนที่ซับซ้อน

๕. ท่านคิดว่าโทษทางแพ่ง ตามพระราชกำหนดนี้ มีความเหมาะสมหรือไม่

การรับฟังความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าว มีผู้แสดงความคิดเห็นรวม ๖,๖๒๑ ราย โดยเห็นว่ากระบวนการขอคืนภาษี และการยื่นอุทธรณ์ ตามพระราชกำหนดนี้ มีความเหมาะสม จำนวน ๔๐๒ ราย ไม่เหมาะสม จำนวน ๖,๑๙๙ ราย และไม่ระบุ จำนวน ๒๐ ราย โดยมีตัวอย่างความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

- โทษทางแพ่งมีความเหมาะสม เนื่องจากป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีในกรณีอื่น ๆ

- ไม่สมควรมีโทษทางแพ่ง กล่าวคือ ควรยกเลิกโทษทางแพ่งในพระราชกำหนดภาษีการเดินทางออกนอกราชอาณาจักร

- ควรมีการปรับปรุงโทษทางแพ่งในพระราชกำหนดภาษีการเดินทาง เช่น อัตราโทษปรับทางแพ่งควรปรับตั้งแต่ ๓๐,๐๐๐ ถึง ๑๐๐,๐๐๐ บาท

- ควรมีการปรับปรุง และพิจารณาบททบทวนโทษทางแพ่งของพระราชกำหนดภาษีการเดินทาง

๖. ท่านคิดว่าโทษทางอาญา ตามพระราชกำหนดนี้ มีความเหมาะสมหรือไม่

การรับฟังความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าว มีผู้แสดงความคิดเห็นรวม ๖,๖๒๑ ราย โดยเห็นว่ากระบวนการการขอคืนภาษี และการยื่นอุทธรณ์ ตามพระราชกำหนดนี้ มีความเหมาะสม จำนวน ๓๔๕ ราย ไม่เหมาะสม จำนวน ๖,๒๕๖ ราย และไม่ระบุ จำนวน ๒๐ ราย โดยมีตัวอย่างความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

- หากสามารถขอความร่วมมือจากผู้ออกบัตรโดยสารให้เป็นผู้หักภาษีในขั้นตอนการซื้อบัตรโดยสาร เมื่อไม่มีข้อผิดพลาดในขั้นตอนดังกล่าว โทษทางอาญาจึงไม่จำเป็น เนื่องจากไม่ใช่ความผิดสถานหนัก ทั้งยังเป็นภาระให้แก่ภาคประชาชน และภาคเอกชนอย่างมาก โดยที่มีผู้รับประโยชน์เป็นรัฐ

- ไม่สมควรมีโทษทางอาญาที่บัญญัติในพระราชกำหนดภาษีการเดินทางออกนอกราชอาณาจักร

- การพิจารณาบททบทวนโทษทางอาญาของพระราชกำหนดภาษีการเดินทางออกนอกราชอาณาจักร เช่น โทษจำคุกไม่ควรมีเพราะมีค่าปรับทางอาญาแล้ว ค่าปรับมีอัตราที่ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

๗. ท่านคิดว่า อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชกำหนดนี้ มีความเหมาะสมหรือไม่

การรับฟังความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าว มีผู้แสดงความคิดเห็นรวม ๖,๖๒๑ ราย โดยเห็นว่าอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชกำหนดนี้ มีความเหมาะสม จำนวน ๓๒๐ ราย ไม่เหมาะสม จำนวน ๖,๒๘๖ ราย และไม่ระบุ จำนวน ๑๕ ราย โดยมีตัวอย่างความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

- อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอยู่ยังไม่สามารถบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงไม่สมควรเพิ่มประเภทภาษีอีก ในทางตรงข้ามควรลดประเภทภาษีที่จัดเก็บได้น้อย เช่น อากรแสตมป์ เป็นต้น

- ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่น้อยเกินไป

- ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่กว้างเกินไป

- หากสิ่งใดอยู่ในดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ อันเป็นการเปิดช่องให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่ อาจจะมีการดำเนินการสองมาตรฐานได้ จึงควรลดอำนาจดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ และใช้เครื่องมือเทคโนโลยีจะเหมาะสมและเป็นกลางกว่า

- ไม่ควรมีพนักงานเจ้าหน้าที่เข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการเพื่อให้เป็นช่องทางหาประโยชน์ หากมีการหักภาษีฯ หรือการขอคืนผ่านระบบที่เป็นมาตรฐานและเชื่อถือได้แล้ว การไม่ชำระภาษีก็สามารถระงับการเช็คคืนก่อนเดินทางได้เช่นเดียวกับการตรวจสอบวีซ่า

๘. ท่านคิดว่า มีปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมาย การลงโทษตามกฎหมาย ว่าด้วยการเดินทางออกนอกราชอาณาจักรหรือไม่ อย่างไร

การรับฟังความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าว มีผู้แสดงความคิดเห็นรวม ๖,๖๒๑ ราย โดยเห็นว่า การบังคับใช้กฎหมาย การลงโทษตามกฎหมายว่าด้วยการเดินทางออกนอกราชอาณาจักร ไม่มีปัญหาและอุปสรรค จำนวน ๕๗๐ ราย มีปัญหาและอุปสรรค จำนวน ๖,๐๒๒ ราย และไม่ระบุ จำนวน ๒๙ ราย โดยมีตัวอย่างความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

- ถ้าเป็นจำนวนไม่เกิน ๕๐๐ บาท ก็สมควรเก็บภาษีการเดินทาง และควรไปจำกัดการเอาเงินตราออกนอกประเทศ

- ขึ้นชมความกล้าหาญของผู้คิดริเริ่มมาตรการนี้และดำเนินการด้วยความรอบคอบด้วยการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนส่วนมากก่อนออกมาตรการออกมา ผู้ที่สามารถเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศได้สมควรที่จะสามารถจ่ายภาษีให้กับรัฐเพียง ๑,๐๐๐ บาทได้ เพื่อนำรายได้ไปพัฒนาประเทศ

- กฎหมายฉบับนี้ ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ และบริบททางสังคมและเทคโนโลยีในปัจจุบัน

- การเก็บภาษีกับข้าราชการที่เดินทางไปราชการต่างประเทศจะก่อให้เกิดความวุ่นวายในการเบิกจ่าย

- การเก็บภาษีกับชาวต่างด้าวซึ่งพำนักอาศัยในไทย มีข้อกังวลจะส่งผลให้มีปัญหาเมื่อชาวต่างด้าวนั้นต้องการกลับประเทศแต่ไม่มีเงินพอหรือไม่

- ปัญหานี้มีแน่นอน โดยเฉพาะการเดินทางออกจากประเทศตามช่องทางธรรมชาติไม่ผ่านพิธีการศุลกากร และคนเข้าเมือง ซึ่งหากตรวจพบภายหลัง ก็ต้องทำการประเมินเรียกเก็บเพิ่มเติม จึงเป็นการเพิ่มหนี้ภาษีอากรที่จะไม่สามารถจัดเก็บได้ครบถ้วน เพราะลำพังการเดินทางออกไปทำงานทำยังลำบากจะมีศักยภาพที่จะมาเสียภาษีได้อย่างไร

- ไม่น่ามีปัญหาการใช้บังคับ เนื่องจากใช้กับผู้ที่ไม่สามารถหลบเลี่ยงการเสียภาษีได้ แต่ไม่ใช่ช่องทางในการหารายได้ที่หน่วยงานของรัฐพึงกระทำ

- อุปสรรคคือเป็นการเพิ่มต้นทุนการเดินทางโดยไม่จำเป็น

๙. ท่านคิดว่า มาตรการจัดเก็บภาษีการเดินทางออกนอกราชอาณาจักรสามารถแก้ไขปัญหาระหว่างกันมิให้มีการนำเงินตราต่างประเทศออกนอกราชอาณาจักรเกินสมควร เพื่อรักษาดุลการชำระเงินของประเทศได้หรือไม่ เพียงใด

การรับฟังความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าว มีผู้แสดงความคิดเห็นรวม ๖,๖๒๑ ราย โดยเห็นว่า มาตรการจัดเก็บภาษีการเดินทางออกนอกราชอาณาจักรสามารถแก้ไขปัญหาระหว่างกันมิให้มีการนำเงินตราต่างประเทศออกนอกราชอาณาจักรเกินสมควร เพื่อรักษาดุลการชำระเงินของประเทศได้จำนวน ๑๙๘ ราย ไม่ได้ จำนวน ๖,๔๑๐ ราย และไม่ระบุ จำนวน ๑๓ ราย โดยมีตัวอย่างความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

- ไม่เห็นด้วย เนื่องจากการเดินทางออกไปต่างประเทศมีวัตถุประสงค์หลายประการ เช่น การท่องเที่ยว การทำหรือติดต่อธุรกิจ การศึกษา หรือการเดินทางด้วยเหตุผลอื่น โดยไม่ได้เจาะจงเฉพาะการท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียว แต่อย่างไรก็ดี ควรทำเฉพาะปลายทางที่คนไทยส่วนใหญ่นิยมเดินทางไป โดยให้เก็บเป็นส่วนหนึ่งของค่าบัตรโดยสารเครื่องบินและให้นำส่งกรมสรรพากร

- มาตรการนี้ อาจเป็นแค่บางส่วนเล็กน้อยที่จะจัดการนำเงินตราต่างประเทศออกนอกราชอาณาจักร อาจจะมีหลายช่องทางถ้าจะป้องกันในเรื่องนี้ และเนื่องจากมีกฎหมายการจำกัดการนำเงินออกอยู่แล้ว หากต้องการไม่ให้คนไทยนำเงินไปใช้ต่างประเทศก็กำหนดไปเลยว่าแต่ละคนไปเมืองนอกได้กี่ครั้งต่อปี กฎหมายนี้แค่ต้องการเก็บภาษีเพิ่มหารายได้ แต่ไม่ได้มีจุดประสงค์ป้องกันเงินออกนอกราชอาณาจักร

- เห็นด้วยกรณีการขนเงินออกนอกประเทศ โดยขนเงินสดผ่านสนามบิน ขอให้กรมสรรพากรเพิ่มในกฎหมายปกติแทน

- การนำเงินตราออกนอกราชอาณาจักร มีกฎหมาย กฎระเบียบทางศุลกากรอยู่แล้ว ส่วนเรื่องการรักษาดุลการชำระเงินของประเทศนั้น เป็นเรื่องที่ไม่น่าจะเกี่ยวข้องเลย การนำเงินตราต่างประเทศออกนอกราชอาณาจักร ปัจจุบันไม่ได้มีเพียงแต่การเดินทางออกนอกประเทศผ่านการคมนาคม แต่เพื่อการลงทุนก็มีอยู่โดยช่องทางธนาคาร ตามกฎหมายที่ร่าง รัฐจะไม่พิจารณาถึงเหตุผล หรือเหมือนมุ่งสร้างอุปสรรค อีสาระในการออกนอกประเทศของประชาชนเพื่อรับการศึกษา พัฒนาคุณภาพชีวิตทางอาชีพ หรือเพื่อทางธุรกิจทั้งภาคเอกชน และประชาชน อันที่จริงหากจะบังคับใช้ ไม่ควรให้มีการงดเว้นในกลุ่มใด ๆ ทั้งสิ้น เพื่อสิทธิความเท่าเทียม และการได้รับประโยชน์ของรัฐจากเจตนาของการจัดเก็บภาษี

- การแก้ปัญหาด้วยวิธีดังกล่าว เป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ ไม่ได้แก้ปัญหาคause เช่น การกระตุ้นการท่องเที่ยวในประเทศ ซึ่งในปัจจุบัน ค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศมีจำนวนสูงกว่าการท่องเที่ยวต่างประเทศ

๑๐. พระราชกำหนดภาษีการเดินทางออกนอกราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๒๖ มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกัน มิให้มีการนำเงินตราต่างประเทศออกนอกราชอาณาจักรเกินสมควร เพื่อรักษาดุลการชำระเงินของประเทศ นอกจากนี้ยังเป็นการจัดเก็บภาษีเพื่อเป็นรายได้แผ่นดินด้วย ท่านคิดว่า วัตถุประสงค์ของกฎหมายนี้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันหรือไม่

การรับฟังความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าว มีผู้แสดงความคิดเห็นรวม ๖,๖๒๑ ราย โดยเห็นว่าพระราชกำหนดภาษีการเดินทางออกนอกราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๒๖ มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกัน มิให้มีการนำเงินตราต่างประเทศออกนอกราชอาณาจักรเกินสมควร เพื่อรักษาดุลการชำระเงินของประเทศ นอกจากนี้ยังเป็นการจัดเก็บภาษีเพื่อเป็นรายได้แผ่นดินด้วย จำนวน ๒๓๕ ราย ไม่เห็นด้วยจำนวน ๖,๓๘๖ ราย และไม่ระบุ จำนวน ๙ ราย โดยมีตัวอย่างความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

- เห็นด้วยกับมาตรการนี้ ในกรณีการขนเงินสดผ่านสนามบิน
- การจัดเก็บเป็นรายได้ของรัฐบาลสามารถทำได้ เพราะมีหลายประเทศก็จัดเก็บเช่นเดียวกัน
- กฎหมายล้าสมัย ไม่สอดคล้องกับการนำเงินออกนอกประเทศในสถานการณ์ปัจจุบัน
- การรักษาดุลการชำระเงินเป็นปัญหาจากการบริหารประเทศ มิใช่เพราะการนำเงินออกต่างประเทศ
- ควรพิจารณาจัดเก็บจากผู้เดินทางเข้าประเทศ ให้คล้ายกับประเทศอื่น ๆ
- การจัดเก็บจากผู้เดินทางออกนอกประเทศ โดยไม่คำนึงถึงความสามารถในการจ่ายภาษีไม่เหมาะสม

- การจัดเก็บภาษีโดยไม่คำนึงถึงปัจจัยอื่น จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ การค้า โดยเฉพาะภาคการท่องเที่ยวยังไม่ฟื้นตัว

- กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา มีการวางแผนว่า จะจัดเก็บค่าธรรมเนียมผ่านทางตัวเครื่องบินของทุกสายการบิน โดยจัดเก็บในอัตรา ๓๐๐ บาท/คน ซึ่งถ้ารวมกับภาษีการเดินทางที่กรมสรรพากรจะดำเนินการจัดเก็บกับคนไทยและผู้พำนักรในราชอาณาจักรไทยอีก ๑,๐๐๐ บาท/คนแล้ว สรุปแล้วรัฐบาลไทย จะมีรายได้จากการเก็บทั้ง ๒ ส่วน เป็นเงินทั้งสิ้น ๑,๓๐๐ บาท/คน เป็นการเก็บซ้ำซ้อนทั้งสองหน่วยงานควรจะหารือกันก่อน

๒๐. ได้นำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายของกฎหมายฉบับนี้ (ถ้ามี) มาประกอบการพิจารณาด้วยแล้วหรือไม่

ไม่มี

๒๑. หน่วยงานได้

๒๑.๑ ออกกฎหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เพื่อที่ประชาชนจะสามารถปฏิบัติตามกฎหมายหรือได้รับสิทธิประโยชน์จากกฎหมายหรือไม่ อย่างไร กรมสรรพากรได้ออกกฎ หรือระเบียบ ซึ่งเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการเพื่อให้ประชาชนสามารถปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวแล้ว

๒๑.๒ ดำเนินการอื่นเพื่อปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ อย่างไร ไม่มี

๒๒. ผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

๒๒.๑ กฎหมายนี้มีการบังคับใช้หรือไม่ อย่างไร

กฎหมายนี้มีการบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๖ จนถึงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๔ โดยมีการออกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๖๔) ออกตามความในพระราชกำหนดภาษีการเดินทาง ออกนอกราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๖๖ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๔ เพื่อยกเว้นภาษีการเดินทาง ออกนอกราชอาณาจักร

๒๒.๒ หากมีการบังคับใช้ เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร

กฎหมายบังคับใช้ตั้งแต่ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๖๔ ไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้เท่าที่ควร กล่าวคือ คนไทยยังคงเดินทางไปท่องเที่ยวต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากมีรายได้ที่สูงขึ้นและฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น (อัตราการเติบโตของ GDP ในช่วงปี ๒๕๖๖ – ปี ๒๕๖๔ เฉลี่ยต่อปีร้อยละ ๘.๕) จึงทำให้รายจ่ายด้านการท่องเที่ยวต่างประเทศของคนไทยมีอัตราการเติบโตสูงสุดในปี ๒๕๖๑ อยู่ที่อัตราร้อยละ ๕๓.๖ หรือเฉลี่ยในช่วงปี ๒๕๖๖ – ๒๕๖๔ อยู่ที่อัตราร้อยละ ๒๑.๕ ต่อปี และรายได้จากการจัดเก็บภาษีการเดินทางออกนอกราชอาณาจักรจัดเก็บได้เฉลี่ยร้อยละ ๐.๔๓ ของผลจัดเก็บรวม เพื่อใช้พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ มีภาษีสูญเสียจากบัตรภาษีที่นำมาใช้หมุนเวียนซ้ำ ทำให้รัฐต้องจัดสรรทรัพยากรบุคคลและเวลาเพื่อกำกับและตรวจสอบภาษี และกระบวนการจัดเก็บภาษีก่อให้เกิดต้นทุนด้านเวลาและต้นทุนในการเดินทางต่อผู้เสียภาษีและผู้ประกอบการขนส่ง เนื่องจากไม่มีระบบการจัดเก็บและนำส่งภาษีอิเล็กทรอนิกส์

๒๒.๓ ประชาชนมีภาระหรือรัฐมีต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

- ประชาชนผู้มีสัญชาติไทยและคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร มีหน้าที่ต้องเสียภาษีการเดินทางออกนอกราชอาณาจักร เมื่อมีการเดินทางออกนอกราชอาณาจักร โดยกำหนดให้ชำระภาษีการเดินทางต่อผู้ประกอบการขนส่งหรือตัวแทน ซึ่งจำหน่ายตั๋วโดยสารในทันทีที่ซื้อตั๋วโดยสารนั้น

- ผู้ประกอบการขนส่งมีหน้าที่รับชำระภาษีการเดินทางและออกบัตรภาษีให้แก่ผู้เดินทาง โดยผู้ประกอบการขนส่งจะรับชำระภาษีการเดินทาง จะต้องมายื่นคำร้องต่อกรมสรรพากรพร้อมตัวอย่างบัตรลายมือชื่อ และมารับบัตรภาษีการเดินทางไปจำหน่ายในจำนวนเท่าที่จำเป็นต้องใช้ในการรับชำระภาษีในระยะเวลาสิบวัน อีกทั้งต้องทำบัญชีรับจ่ายและคงเหลือเป็นรายวันให้เสร็จภายใน ๓ วัน นับแต่วันที่รับมาหรือจ่ายไป

๒๒.๔ เกิดผลที่ไม่ได้คาดคิดหรือไม่พึงประสงค์หรือไม่

มีภาษีสูญเสียจากบัตรภาษีที่นำมาใช้หมุนเวียนซ้ำ ก่อให้เกิดความสูญเสียทรัพยากรของรัฐในการควบคุมตรวจสอบภาษี

๒๓. กฎหมายนี้คุ้มค่าหรือได้สัดส่วนเมื่อเทียบประโยชน์ที่ได้รับกับการระของประชาชนและทรัพยากรที่ใช้ในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

รายได้จากการจัดเก็บภาษีการเดินทางออกนอกราชอาณาจักรเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ ๐.๔๓ ของผล การจัดเก็บรวมเท่านั้น อาจไม่คุ้มค่ากับทรัพยากรที่สูญเสียไปที่ไม่สามารถประเมินเป็นตัวเงิน ของกรมสรรพากรและผู้ประกอบการขนส่งและผู้เสียภาษีได้ เช่น ต้นทุนด้านเวลาของผู้เสียภาษี และการบริหารจัดการและต้นทุนการเดินทางของผู้ประกอบการขนส่ง ต้นทุนเวลาเจ้าหน้าที่ กรมสรรพากรที่ใช้ในการจัดเก็บ การคืนภาษี และการตรวจสอบภาษีที่มีเม็ดเงินน้อยกว่าภาษีอื่น ๆ มาก

๒๔. สมควรยกเลิก แก้ไข ปรับปรุงกฎหมายหรือกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

ตามวัตถุประสงค์ของการตราพระราชกำหนดภาษีการเดินทางออกนอกราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๒๖ เพื่อแก้ไขปัญหากับการนำเงินตราต่างประเทศออกนอกราชอาณาจักรเกินสมควร เพื่อรักษาดุลการชำระเงินของประเทศ และช่วยบรรเทาปัญหาการขาดดุลบัญชีสะพัด นั้น ถึงแม้ ในระหว่างที่มีการจัดเก็บภาษีการเดินทางออกนอกราชอาณาจักร จะปรากฏว่าคนไทยยังเดินทางไปยัง ต่างประเทศเพื่อท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น จึงทำให้รายจ่ายด้าน การท่องเที่ยวต่างประเทศของคนไทยมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยในช่วงปี ๒๕๒๖ – ๒๕๓๔ ร้อยละ ๒๑.๕ ต่อปี รวมทั้งสถานการณ์ในปัจจุบันที่มีวิธีการนำเงินตราต่างประเทศออกนอกราชอาณาจักรโดยมิต้อง เดินทางออกนอกราชอาณาจักรด้วยตนเอง และสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยมีเสถียรภาพในด้าน ต่างประเทศที่ยังเข้มแข็งจากเงินสำรองระหว่างประเทศที่อยู่ในระดับสูงและดุลบัญชีเดินสะพัด ที่เกินดุลต่อเนื่อง ส่งผลให้กฎหมายดังกล่าวอาจไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันเท่าที่ควร

ในอีกแง่หนึ่ง ภาษีการเดินทางออกนอกราชอาณาจักรยังคงเป็นเครื่องมือของรัฐในการหารายได้ นำมาใช้พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทย ในช่วงที่รัฐจำเป็นต้องหาแหล่งรายได้เพิ่มเติมในปัจจุบัน ซึ่งหากในอนาคตเกิดสถานการณ์ที่มีความจำเป็นเร่งด่วน อาจส่งผลให้ต้องมีการตรากฎกระทรวง เพื่อให้กรมสรรพากรกลับมาจัดเก็บภาษีการเดินทางออกนอกราชอาณาจักรอีกครั้งหนึ่ง จึงเห็นควรให้มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายฉบับดังกล่าว เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการจัดเก็บภาษีและสภาพการณ์ ในปัจจุบัน ลดต้นทุนในการบริหารจัดการเก็บภาษีแก่กรมสรรพากรและผู้ประกอบการขนส่ง รวมทั้ง ลดสิ่งที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินการของประชาชน และเพิ่มความสะดวกให้แก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- เนื่องจากปัจจุบันระบบการจัดเก็บค่าธรรมเนียมรวมกับตัวโดยสารเครื่องบินของสายการบินต่าง ๆ ไม่รองรับการระบุสัญชาติของผู้โดยสาร จึงเสนอแก้ไขนิยาม “ผู้เดินทาง” ให้หมายถึงบุคคล ทุกสัญชาติที่เดินทางออกนอกราชอาณาจักรเฉพาะทางอากาศเท่านั้น

- ปรับปรุงกระบวนการจัดเก็บภาษี และการนำส่งภาษีและข้อมูล และการรับชำระภาษี และคืนภาษีให้อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมด

- เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เสียภาษี จึงเสนอแก้ไขวิธีการชำระภาษี โดยยกเลิกบัตรภาษี และให้ผู้เดินทางออกนอกราชอาณาจักรโดยทางอากาศ ต้องชำระภาษีต่อผู้ประกอบการขนส่ง ทางอากาศ หรือตัวแทนของผู้ประกอบการ โดยรวมค่าภาษีการเดินทางออกนอกราชอาณาจักร ไว้ในตัวโดยสารเครื่องบินระหว่างประเทศ

- แก้ไขอัตราภาษีที่จัดเก็บให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม

- แก้ไขจำนวนวันในกรณีขอคืนภาษีให้สอดคล้องกับวิธีการซื้อตัวโดยสารล่วงหน้า

๒๕. สมควรดำเนินการอื่นเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย หรือมีข้อเสนออื่นหรือไม่ อย่างไร
ไม่มี

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนแล้ว

ลงชื่อ นายสมศักดิ์ อนันท์วัฒน์

(นายสมศักดิ์ อนันท์วัฒน์)

รองอธิบดี รักษาการในตำแหน่ง

ที่ปรึกษาด้านยุทธศาสตร์การจัดเก็บภาษีฯ ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมสรรพากร

หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่จัดทำรายงานนี้

๑๘ กันยายน ๒๕๖๖

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ กรมสรรพากร

โทร. ๐๒ ๒๗๒ ๘๒๘๘

อีเมล email.legal@rd.go.th